

Ett demokratiskt digitalt Dalarna – att vara digitalt delaktig är en demokratisk rättighet – 7 november 2018 Leksand

Konferensen anordnades av Region Dalarna/Landstinget i samverkan med Länsstyrelsen Dalarna, Dalarnas Bildningsförbund, Digidel, Högskolan Dalarna och Leksands kommun.

Att vara digitalt delaktig är en del i att vara socialt delaktig - Ann Wiklund Digidelnätverket

Genom samverkan och delad kunskap arbetar Digidelnätverket för att öka den digitala delaktigheten och tillgängligheten till digitala tjänster i Sverige. Digidelnätverket är ett icke-hierarkiskt, obundet och demokratiskt nätverk.

- Sociala ärenden digitaliseras mer och mer och viktigt att alla kan vara med och delta.
- Alla skall kunna använda våra tjänster
- Att öka tillgängligheten är allas ansvar
- Digitalt självförtroende kräver tillräckligt med redskap

Dalarnas syn på digitaliseringen – Sofia Jarl – 1:e vice ordförande i Region Dalarna

- Regeringens mål för vår digitaliseringspolitik är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter. Vi som bor i Dalarna bör ha som mål att bli bäst i Sverige.
- Innehållet i tjänsterna viktigt. En förskjutning har skett från tekniken till hur man på bästa sätt använder en tjänst
- I Dalarna har vi själva utvecklat en egen vårdapp ”Min vård” - hoppas användningen av appen ökar – ladda ner den!
- Digitala hälsorum ökar tillgängligheten lokalt till läkare placerade centralt
- Digitala krafterna viktig för att bevara verksamhet lokalt.
- Alla 11-åringar idag har en egen mobil och blir tidigt digitalt erfarna.
- Region Dalarna kommer hålla ihop utvecklingen inom Dalarna

Vad är digital kompetens ?

Anders Thoresson om vad digitalisering egentligen är och hur den påverkar på både individ- och samhällsnivå.

Anders Thoresson har jobbat som teknikjournalist sedan 1999. Han skriver artiklar åt bland andra Ny Teknik och IVA Aktuellt och kom i våras ut med boken Skolan i en digital omvärld.

Digital kompetens är att förstå hur digitaliseringen påverkar samhället och individen

- vad är internet? - kablar och servrar (datorer) – hårdvara
- vad är kod ? - den kod som man använder för att göra program och appar som används för att göra olika saker på ”nätet” - mjukvara
- Vad är Big Data? - Behandling/analys av stora datamängder och agera därefter. Köper du t.ex. lakrits på ICA kan du mycket väl senare få extra erbjudande på lakrits eller andra produkter du köpt med ditt Ica-kort.

Det finns många olika bra men också dåliga exempel på Big Data användning

- ett försäkringsbolag i USA har i en grupp samlat karakteristika för dåliga försäkringstagare och i en annan bra försäkringstagare och sedan kopplat dessa till bostadsadresser. Genom att jämföra en ny försäkringstagare med dessa data får man vägledning om OK att försäkra direkt eller utreda först
- Googles AI-företag DeepMind har slagit sig ihop med Moorfields Eye Hospital i London för att se om man kan utveckla en metod där artificiell intelligens skulle kunna upptäcka ögonsjukdomar i ett tidigare skede än vad som är möjligt med dagens metoder. Detta hoppas man åstadkomma genom att låta DeepMind analysera en miljon ögonscanningar som Moorfields samlat in genom åren och även kombinera detta med data som patienters diagnos, ålder samt vilken behandling som genomförts. Skulle man lyckas skulle det kunna leda till att man kan upptäcka ögonsjukdomar i ett tidigare skede och då kanske även förhindra att vissa patienter får synnedläggelser eller helt förlorar sin syn.
- Permobil-användaren måste veta att permobilerna alltid fungerar. För att säkerställa detta samlar tillverkaren löpande in olika data från mobilen via internet. Genom att jämföra denna information med en stor mängd data från reparerade permobiler kan man öka driftsäkerheten genom då kunna avgöra där det är dags att göra förebyggande service.

Social kreditvärdering av medborgarna som är på gång i Kina är ett avskräckande exempel på Big Data

Systemet planeras vara fullt utbyggt till 2020. Då ska alla kineser finnas upptagna i en enorm nationell databas där varje medborgare tilldelas en siffra utifrån en mängd uppgifter som samlats in om personens finansiella status men också dennes mer allmänna vandel som samhällsmedborgare. En fortkörning ska till exempel kunna sänka din sociala kreditpoäng. Hur du skött dig i skolan vägs in och för kvinnor har det betydelse om man använder preventivmedel eller inte. För närvarande genomförs ett pilotprojekt där åtta större företag i Kina fått ett statligt uppdrag att värdera sina anställda på det här sättet.

Kommer vi att kunna välja via internet och slippa gå till vallokalerna?_ Nej

- ingen tror att det går att bygga ett helt säkert system
- valhemligheten skulle dessutom försvinna

Vad är en offentlig plats på nätet ?

- närmast är det olika webb-platser på nätet t.ex. bloggar men vad som får publiceras styrs dock av regler i de länder där serverna är belägna.

- Facebook, Instagram mfl är kommersiella och användning sker enligt ägarnas regler. Hur många läser igenom dessa (ofta mycket omfattande)? Facebook kräver att man skall vara minst 13 år. Man får inte heller vara dömd för sexualbrott.

Vad är nätneutralitet ?

- Uttrycket myntades i USA i början av 2000-talet av politiska motståndare till möjligheten för telekombolag och internetleverantörer att kontrollera informationsflödet över Internet, och att viss trafik får högre prioritet.
- Svenska PTS definierar nätneutralitet som "principen att all internettrafik ska behandlas likvärdigt oavsett avsändare, mottagare, plattform eller innehåll. Nätneutralitet omfattar också transparensaspekter avseende bland annat operatörernas trafikhantering och avtal gentemot slutkunder.
- I mitten av juni avskaffade USA nätneutraliteten vilket innebär att landets internetleverantörer kan börja särbehandla sina kunders internettrafik så länge det redovisas.. Men de stora branschorganisationerna med medlemmar som Google, Facebook och Amazon fortsätter driva frågan rättsligt.

Vet du om att din smartphone hela tiden samlar in information om var du befinner dig?

Hur informationen används beror på policyn hos de stora bolagen. Apple säljer bara telefoner, ofta lite dyrare medan Android, (Google produkt) finns i de flesta övriga telefoner och är gratis. Googles affärsidé är ju att sälja reklam där denna information är viktig.

- Apple skriver så här i telefonen: "Tillåt att Iphone lär sig vilka platser som är signifikanta för dig så att den kan ge dig användbar och platsrelaterad information i Kartor, Kalender, Bilder mm. Viktiga platser är krypterade och apple har inte tillgång till dem." Informationen stannar i telefonen. På Apple hittar du inställningen under integritetsskydd/platstjänster/systemtjänster.
- Android/Google har inte motsvarande skrivning och informationen laddas upp på nätet. Inställningen hittar du under integritetsskydd/min tidslinje.
- Funktionerna går att stänga av men då tappar man viss funktionalitet.

Fake-films och fake-news är andra förekomster på nätet.

- det finns en fake-film på nätet där man med hjälp av massor av videoklipp har gjort en film där man ser f.d. President Obama hålla tal medan det i verkligheten är en annan person som håller talet men det ser ut som om Obama gör det. Munnens rörelse, röst och gester stämmer helt överens med Obamas.
- Det blir svårare och svårare att avgöra vad som är sant och inte sant. Viktigt att vara uppmärksam och källkritisk!

Var hamnar du på Google?

- hur ser sidan med sökresultat ut? Vilka finns på första sidan? Varför finns dom där och inte andra? Hur ofta bläddrar du till följande sidor i din sökning? Det är Google som styr med "algoritmer" hur vårt sökresultat presenteras. Nästa alla av oss använder Google som sökmotor. Det är viktigt för företag att ha "hög ranking" på Google och de får det bl.a. genom att köpa annonsplats på Google.
- Även på Facebook används "algoritmer" för att styra vad vi får se.

Digital delaktighet i Dalarna – några nedslag i verksamheter med digital delaktighet

- Digi-Jag – ett projekt på Mora folkhögskola där man med dator och internet hjälper handikappade med kognitiva svårigheter att läsa och skriva
- Rättviks kommun – vann utmärkelsen Sveriges eHälsokommun 2018. Målet för socialförvaltningens lovordade arbete är att alla i Rättvik ska ha en chans att bli digitala medborgare.
- Sätters kommun – har på biblioteket ett s.k. ”makerspace” (ett ställe dit ungdomar som är intresserade av data och teknik kan samlas och möta likasinnade). I Säter bygger ungdomarna robotar och lär sig programmera dem. Sätters kommun kommer också att satsa mer på seniorer, särskilt seniorer med åldersrelaterad funktionsnedsättning. Varje vecka finns också på biblioteket ett Seniorskaffé där man umgås, pratar och fikar.
- Skeberg – en by i Leksands kommun som efter det att fibern kommit dit satsar på kompetensutveckling kring datoranvändning och användning av internet och utnyttja nätet på ett effektivt sätt.
- IT-guide – (har som affärsidé att starta verksamhet där nyanlända ungdomar hjälper seniorer med frågor om mobiltelefoner, internet, datorer mm) har nyligen startat verksamhet i Leksand.

Konstpaus med Marigold

I en paus fick vi lyssna till en konsert på distans med popbandet Marigold från Falun/Borlänge. De visade att det gick utmärkt att spela tillsammans trots att två av bandets medlemmar befann sig på plats medan två befann sig på Högskolan Dalarna i Falun och medverkade via länk.

Vision för Dalarna – hur gå vidare?

- digital delaktighet en demokratifråga
- tillgång till internet viktigt
- kunna tillgodose sina behov genom kommunikation
- tillit till att systemen fungerar
- alla skall kunna delta på sina villkor
- normalt att kommunicera och lösa problem hemifrån
- Dalarna skall bli bäst i Sverige på digitalisering
- brukarperspektivet viktigast
- ju fler användare ju bättre inflytande och styrning
- inte prata om digitalisering enskilt utan den skall ingå som en del i all verksamhetsplanering